

**UCHWAŁA NR XV/172/19
RADY MIEJSKIEJ BRZEGU**

z dnia 28 listopada 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Gminie Brzeg na rok 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, poz.1309, poz. 1696, poz. 1815) w związku z art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) **Rada Miejska Brzegu uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Brzeg na rok 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Brzegu.

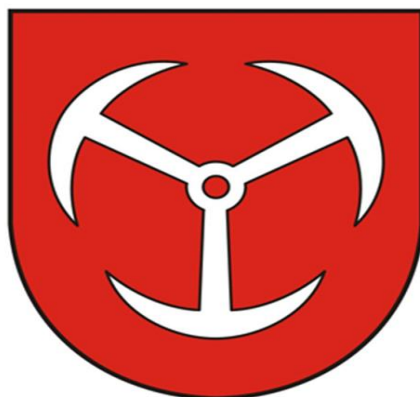
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Brzegu

Janusz Ireneusz Wójcik

Załącznik do uchwały Nr XV/172/19
Rady Miejskiej Brzegu
z dnia 28 listopada 2019 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2020

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	3
II. PODSTAWY PRAWNE I MERYTORYCZNE PROGRAMU.....	4
III. ZADANIA GMINY REALIZOWANE W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	5-6
IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY BRZEG	7-8
V. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI NA TERENIE GMINY BRZEG.....	9-15
VI. WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	16-22
VII. DZIAŁAŃ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	23-25
VIII. ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	26-27
IX. SPIS TABEL.....	28

WSTĘP

Alkohol jako legalny towar konsumpcyjny jest z jednej strony źródłem dochodów państwa, np. poprzez opodatkowanie jego produkcji i sprzedaży, a z drugiej strony, jako uzależniająca substancja psychoaktywna zmieniająca stan świadomości, jest przyczyną wielu obciążeń dla budżetu państwa z obszaru służby zdrowia, organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości itp. W przeciwdziałanie skutkom picia alkoholu jest zaangażowanych wiele podmiotów i cały system edukacji. Aby jednak podejmowane działania przynosiły założony skutek, muszą być prowadzone na wielu szczeblach przez współpracujące między sobą instytucje.

Kluczowym aktem prawnym regulującym polską politykę wobec alkoholu jest Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa ta wskazuje zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację na poszczególnych szczeblach administracji rządowej i samorządowej. Zgodnie z cyt. ustawą, zadania te są uwzględniane w założeniach polityki społeczno- gospodarczej w postaci Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustawa określa zadania i wskazuje źródła ich finansowania. Źródłem finansowania zadań na poziomie centralnym jest budżet państwa. Na poziomie wojewódzkim- budżet własny samorządu województwa i dodatkowe środki w postaci opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż hurtową alkoholu. Źródłem finansowania zadań ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na poziomie gminnym jest budżet własny samorządu i dodatkowe środki w postaci opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Wydatki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych są zapisane w rozdziale 85154 klasyfikacji budżetowej pod nazwą przeciwdziałanie alkoholizmowi.

PODSTAWY PRAWNE I MERYTORYCZNE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok opracowano na podstawie:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.
9. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Rekomendacje.

Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. PARPA jest agencją, której głównym celem jest inicjowanie i doskonalenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce oraz pomoc i współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i administracją samorządową, ustawowo zobowiązaną do realizowania programów profilaktycznych i naprawczych w społecznościach lokalnych.

ZADANIA GMINY REALIZOWANE W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W Polsce podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku. Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są organy administracji rządowej, samorządowej, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji oraz organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania wskazane w ustawie, a realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest otwarty i ma charakter ramowy. W trakcie realizacji może ulegać modyfikacji i być wzbogacany o nowe treści, w zależności od zaistniałych potrzeb i uwarunkowań ustawowych. Zbiór działań ujętych w Programie uwzględnia kontynuację zadań zainicjowanych w latach poprzednich. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest skierowany do wszystkich grup społecznych w jakikolwiek sposób związanych z problemem alkoholowym i innymi substancjami psychoaktywnymi, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

Gmina Brzeg prowadzi szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, jakie już występują. Realizacja tych działań odbywa się na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Niniejszy program opracowano zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020. Przy jego opracowaniu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY BRZEG

Instytucje i organizacje pozarządowe realizujące w Gminie Brzeg zadania mieszczące się w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. **Rada Miejska i jej Komisje**- zajmują się wytyczaniem kierunków i priorytetów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień i przemocy w rodzinie.
2. **Burmistrz Brzegu**- inicjuje oraz realizuje kierunki i priorytety wytyczone przez Radę Miejską.
3. **Prokuratura Rejonowa**- zajmuje się m.in. ściganiem i karaniem osób dopuszczających się czynów karalnych pod wpływem alkoholu lub narkotyków, a także przemocy w rodzinie.
4. **Sąd Rejonowy**- orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, prowadzi postępowania karne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. **Komenda Powiatowa Policji**- kontroluje m.in. placówki prowadzące obrót alkoholem, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzi systematyczne kontrole trzeźwości kierowców, interweniuje w przypadkach zakłócania porządku publicznego i przemocy w rodzinie, prowadzi akcje edukacyjne i profilaktyczne.
6. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**- wykonuje m.in. pracę socjalną z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc, motywuje do podjęcia leczenia, udziela pomocy materialnej, psychologiczno- terapeutycznej.
7. **Punkt Pomocy Kryzysowej**- będący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, to miejsce w którym mieszkańcy Gminy Brzeg oraz Gminy Olszanka, na podstawie podpisanego porozumienia o współpracy, mogą skorzystać z różnych form wsparcia kryzysowego.
8. **Punkt Informacyjno- Konsultacyjny**- dla osób używających szkodliwie, uzależnionych i współuzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz dla członków ich rodzin zamieszkałych na terenie gminy Brzeg.
9. **Punkt Poradnictwa Rodzinnego**- pomoc kierowana do rodzin, dzieci, które mają trudności w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej, trudności w uczeniu się. Dyżury doradcy rodzinnego mają również na celu działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, a zatem obejmowanie wsparciem i opieką rodzin, które potrzebują wsparcia w zakresie realizowania ról małżeńsko- rodzinnych.

10. **Straż Miejska**- kontroluje m.in. funkcjonowanie placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
11. **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**- podejmuje działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, podejmuje działania w przypadku powzięcia informacji o stosowaniu przemocy domowej, dokonuje kontroli placówek sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, opiniuje wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
12. **Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie**- wdraża systemowe rozwiązania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, integruje i koordynuje działania podmiotów oraz specjalistów w tym zakresie, prowadzi działania interwencyjne w ramach procedury „Niebieska Karta”.
13. **Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia**- realizuje działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz dla osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych, a także dla członków ich rodzin, a także dorosłych osób uzależnionych od alkoholu.
14. **Placówki oświatowe**- realizują w ramach profilaktyki programy w formie zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
15. **Placówki ochrony zdrowia**- świadczące pomoc medyczną osobom i ich rodzinom mającym wszelakie problemy związane z uzależnieniami.
16. **Organizacje pozarządowe**- w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, posiadające w celach statutowych zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym oraz promocji i ochrony zdrowia.

DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI NA TERENIE GMINY BRZEG

Diagnoza służy przede wszystkim dostosowaniu lokalnej polityki wobec alkoholu i innych substancji do lokalnych potrzeb. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został opracowany w oparciu o diagnozę sporządzoną w 2017 roku. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Warszawy proponuje, aby sporządzanie diagnozy nie odbywało się co roku, lecz co dwa lub trzy lata. Diagnoza sporządzona po upływie wskazanego okresu pozwala dostrzec zachodzące zmiany w kwestii problemów alkoholowych.

Do zadań własnych Gminy Brzeg należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów m.in. alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zbiór powyższych działań spisany jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Nadmierne spożywanie alkoholu stanowi poważny problem, zarówno dla pojedynczych jednostek, jak i ogółu społeczeństwa. Alkoholizm w dzisiejszych czasach, stał się trudnym problemem społecznym, który stanowi obecnie duże wyzwanie cywilizacyjne, o szerokim zasięgu. Gmina Brzeg prowadzi szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, jakie już występują.

Problemy alkoholowe są powszechnie postrzegane jako jedne z najważniejszych zagrożeń społecznych – obok problemu m. in. biedy, bezrobocia, narkomanii, zaniedbywania rodzin i przestępczości. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody zdrowotne, ale również społeczne, takie jak naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Do ważnych problemów alkoholowych można zaliczyć niewątpliwie picie alkoholu przez młodzież jak i dorosłych.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych przedstawia problemy społeczne związane m.in. z nadużywaniem alkoholu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Brzeg wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska w drugiej połowie 2017 r.:

- 1) dorośli mieszkańcy,
- 2) dzieci i młodzież szkolna,
- 3) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Brzeg - miasto położone w południowo-zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie brzeskim. Według podziału administracyjnego Brzeg jest gminą miejską. Miasto ulokowane zostało nad brzegiem rzeki Odry, stąd też pochodzenie jego nazwy. Brzeg od strony północnej graniczy z gminą Lubsza, a od zachodu, południa i wschodu z gminą Skarbimierz.

W 2014 roku, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, gminę Brzeg zamieszkiwało 36 675 osób. Liczba ludności, począwszy od 2009 roku systematycznie ulega zmniejszeniu. Wielkość ta na przestrzeni badanych lat spadła łącznie o 2,5%. Pomimo, iż spadek ten nie jest znaczący, długotrwałe utrzymywanie się wspomnianej tendencji może prowadzić do negatywnych zmian. Prognozy demograficzne coraz częściej ostrzegają o problemie wyludniania się dużych, polskich miast. Wpływa na to wiele czynników, a jednym z nich są migracje ludności na tereny podmiejskie, w poszukiwaniu korzystniejszych warunków życia.

W latach 2009-2014 w liczbie ludności dominują kobiety, których udział utrzymuje się na poziomie 52,5%. Przewaga liczebna utrzymuje się z kolei na poziomie ponad 1800 osób. Wskaźnik feminizacji dla Brzegu w 2014 roku osiągnął poziom 111 kobiet przypadających na 100 mężczyzn. Jest to wysoka wartość przy zestawieniu z danymi dla powiatu (105), województwa (107) i kraju (107). Świadczy to o wysokim sfeminizowaniu miasta, niemniej jednak jest to zjawisko charakterystyczne dla obszarów miejskich. Nieznaczna przewaga liczby przedstawicieli jednej płci traktowana jest jako zjawisko naturalne, ale pogłębiająca się różnica wpływać może na niekorzystne procesy zachodzące w sferze społecznej np. dotyczące tworzenia rodzin.

Analizując grupy wiekowe wśród osób najmłodszych zdecydowanie przeważa liczba mężczyzn, natomiast liczba kobiet dominuje w grupach najstarszych. 70,3% osób w wieku poprodukcyjnym w 2014 roku stanowiły właśnie kobiety.

Gmina Brzeg, podobnie jak wiele innych gmin w całej Polsce, zмага się z coraz powszechniejszym zjawiskiem określanym mianem „starzenia się polskiego społeczeństwa”. Zjawisko to wynika z takich tendencji jak: poprawa jakości życia, wzrost liczebności osób powyżej 60 roku życia czy utrzymującego się niskiego (często ujemnego) przyrostu naturalnego. Konsekwencją tego są nowe wyzwania dla polityki społecznej i gospodarczej. Brzeskie społeczeństwo staje się coraz starsze, co w dalszej perspektywie czasowej będzie skutkowało koniecznością zmiany polityki społeczno-gospodarczej, ukierunkowanej na najstarszych mieszkańców miasta. Wysoki poziom migracji z kolei wymaga podjęcia działań zachęcających do pozostania na jego terenie.

Zadaniami z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Brzeg zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który od wielu lat aktywnie realizuje szereg działań mających na celu niwelowanie wielu problemów z jakim zmagają się mieszkańcy gminy Brzeg, w tym seniorzy.

Gmina Brzeg prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi w oparciu o corocznie uchwalany „Program współpracy gminy Brzeg z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”. Celem głównym tego Programu jest: „zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami”. Celami szczegółowymi są:

- poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców;
- racjonalizacja wydatkowania publicznych środków finansowych;
- otwartość na innowacyjność i konkurencyjność;
- integracja organizacji lokalnych;
- wzmocnienie potencjału organizacji oraz rozwój wolontariatu;
- promowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich.

Wypracowano następujący zestaw standardów dotyczący współpracy jednostki samorządu terytorialnego, a więc gminy Brzeg, z organizacjami pozarządowymi:

1. współpraca w diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań;
2. wzajemne informowanie się o planach, zamierzeniach i kierunkach działań;
3. przeprowadzenie przez jednostkę samorządu terytorialnego (gminę Brzeg) i organizacje pozarządowe konsultacji społecznych założeń projektów i aktów normatywnych oraz zasad realizacji innych przedsięwzięć;
4. współpraca w realizacji zadań publicznych z wykorzystaniem form finansowych;
5. współpraca w realizacji zadań publicznych z wykorzystaniem form niefinansowych;

6. system wsparcia inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych w gminie Brzeg;
7. wspieranie procesów integracji sektora organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Brzeg;
8. partnerstwo gminy Brzeg z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Brzeg na lata 2016-2022

Do najważniejszych wniosków i rekomendacji diagnozy należy zaliczyć:

- O zwyczajach związanych ze spożywaniem alkoholu dobrze świadczy fakt, że 14% osób zaczęło spożywać alkohol dopiero po uzyskaniu pełnoletniości. Z kolei 28% badanych próbowało alkoholu między 9 a 12 rokiem życia. Nigdy nie piło alkoholu tylko 7% badanych.
- Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w tygodniu (28%), miesiącu (23%) i roku (17%). Z kolei 9% badanych przyznaje się do picia napojów alkoholowych kilka razy dziennie. Można podsumować ten wynik stwierdzeniem, że większość mieszkańców ma raczej liberalne podejście do spożywania alkoholu. Wydaje się, że w perspektywie wszechobecnych działań marketingowych firm promujących różnego rodzaju napoje alkoholowe, odsetek osób deklarujących abstynencję oraz codzienne spożywanie alkoholu, jest na zadowalającym poziomie.
- Badani oceniają, że liczba sklepów, w których można kupić alkohol, w ich okolicy jest odpowiednia (68%). Dodatkowo, łącznie 71% mieszkańców uważa, że nie należy lub raczej nie należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.
- Wyniki badań dot. przemocy nie napawają optymizmem – blisko 19% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie. Natomiast 49% podejrzewa, że tak się dzieje. Wśród badanych mieszkańców aż 57% deklaruje, że nie wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Społeczność lokalna powinna zostać objęta kampanią informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy. Jedną z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób byłyby plakaty oraz ulotki psychoedukacyjne zawierające informacje o lokalnych instytucjach, które niosą pomoc osobom doznającym przemocy.
- Podobnie jak badani mieszkańcy, sprzedawcy reprezentują konstruktywne postawy dotyczące alkoholu: większość uważa, że picie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (82%), a 92% że nie powinno się pić nawet niewielkich ilości alkoholu przed prowadzeniem samochodu. Sprzeciw spożywania alkoholu w ciąży wyraziło 96% badanych. Co więcej,

uważają oni także w zdecydowanej większości (łącznie 98%), że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

- Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (38%). Dobrym wskaźnikiem jest odsetek deklaracji badanych na temat sprzedaży alkoholu osobom, o której sprzedawcy widzieli, że jest nieletnia. 68% wskazało, że nigdy nie sprzedały takiej osobie alkoholu, 26% nie jest pewnych. Dodatkowo, tylko 16% sprzedawców, w przypadku wątpliwości, co do poziomu dorosłości kupującego alkoholu, zawsze pyta go o dowód potwierdzający pełnoletniość, a 46% robi to rzadko.
- 34% sprzedawców deklaruje, że alkohol na terenie punktu, w którym pracują, jest spożywany przez klientów kilka razy w tygodniu. Dodatkowo, 36% z nich przyznało, iż w ciągu ostatnich 3 miesięcy wydarzyło się w związku z tym nieprzyjemne zajście. Łącznie 48% sprzedawców uważa, że w okolicy jest dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Łącznie 78% badanych oceniło funkcjonowanie kontroli sprzedaży alkoholu bardzo dobrze lub raczej dobrze.
- Według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankiетowych w Szkołach ESPAD z 2015 r. napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Badania ogólnopolskie wykazały, że próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Na tle badań ogólnopolskich uczniowie szkół w gminie Brzeg wypadają korzystniej – inicjację alkoholową ma za sobą 23% uczniów szkół podstawowych, 49% uczniów gimnazjów oraz aż 82% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
- Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej jest towarzystwo rodziny (10%) i spotkania ze znajomymi (6%). Aczkolwiek, większość badanych wskazała, że to pytanie ich nie dotyczy (77%). Wśród gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklarowanymi okolicznościami pierwszego spożywania alkoholu są spotkania rodzinne (gimnazjaliści – 24%; uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 14%), ale również: spotkania ze znajomymi (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 35%, gimnazjaliści – 9%), impreza/domówka (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 29%; gimnazjaliści 3%). Jest to wynik potwierdzający prawidłowości związane z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla dzieci i młodzieży w najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto

wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

- Tylko 5% uczniów szkół podstawowych miało jednorazowy kontakt z alkoholem, także jednorazowy wśród uczniów gimnazjum (29%) i 6% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Rzadziej niż raz w miesiącu spożywanie alkoholu deklaruje 25% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W przypadku gimnazjalistów częstotliwość sięgania po alkohol jest niższa. Po alkohol rzadziej niż raz w miesiącu nie deklaruje żaden z badanych uczniów.
- Ponad połowa uczniów szkoły podstawowej (52%) i 33% gimnazjalistów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy szkolnej. Ten odsetek wśród uczniów starszych jest wyższy – 66%. Relatywnie niewielki odsetek uczniów szkół podstawowych – 8%; gimnazjalistów – 11%; uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 3% przyznaje, że kilka razy w tygodniu doświadcza w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Być może są to młodzi ludzie, którzy pełnią rolę tzw. kozłów ofiarnych. Ten problem wymaga dalszej analizy, np. przeprowadzenia przez pedagoga lub psychologa szkolnego badań socjometrycznych w każdej klasie i identyfikację uczniów skupiających agresję grupy. 14% uczniów szkół podstawowych, 10% gimnazjaliści i 9% uczniowie szkół ponadgimnazjalnych nie czuje się w szkole bezpiecznie. Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – przyznaje to 8% uczniów szkoły podstawowej, 16% gimnazjalistów oraz 6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
- Dobre relacje uczniów z rodzicami i nauczycielami w gminie Brzeg, to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

PODSUMOWANIE - WNIOSKI

1. W związku ze skalą spożywania alkoholu przez osoby dorosłe oraz negatywnymi konsekwencjami z tego tytułu ponoszonymi przez nie w różnych obszarach życia zasadnym jest kontynuowanie i zintensyfikowanie podejmowanych działań edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej zmierzających do podnoszenia świadomości i zmiany postaw odnośnie spożywania alkoholu, połączonych z promocją zdrowego stylu życia oraz rozpowszechnianiem informacji o ofercie pomocowej.
2. W związku z używaniem alkoholu przez młodzież oraz przyzwoleniem społecznym w zakresie spożywania alkoholu zachodzi potrzeba kontynuowania i rozszerzania oddziaływań profilaktycznych skierowanych do młodzieży i działań edukacyjnych skierowanych do rodziców.
3. Problem alkoholowy, narkotykowy i problem przemocy w rodzinie dotyka całą rodzinę i powoduje straty w wielu jej sferach. Dlatego zachodzi konieczność kontynuowania podejmowanych dotychczas działań ukierunkowanych na kompleksową pomoc tym rodzinom (rozwijanie istniejących i tworzenie brakujących zasobów, podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z tymi rodzinami, kontynuowanie pracy interdyscyplinarnej, wykorzystywanie nowych możliwości prawnych).

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych gminy Brzeg dostępna jest na stronie BIP Brzeg- struktura organizacyjna Urzędu Miasta- Biuro Spraw Społecznych i Zdrowia.

WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem strategicznym Programu jest kontynuacja procesu zmniejszenia skali problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych oraz szeroko pojęta profilaktyka wśród mieszkańców Gminy Brzeg m.in. poprzez motywowanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych, wspieranie osób współuzależnionych i opieka nad dziećmi z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym jak również prowadzenie wszechstronnej działalności profilaktycznej.

2. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży.

3. DZIAŁANIA DO REALIZACJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

3.1 DZIAŁANIE: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cel: zapewnienie osobom uzależnionym m.in. od alkoholu, pijącym w sposób szkodliwy czy ryzykowny oraz osobom dotkniętym przemocą w rodzinie odpowiedniej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, która pozwoli im na utrzymanie abstynencji, poprawę zdrowia psychicznego i fizycznego, nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązania problemów emocjonalnych. Ponadto zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom, w którym występują problemy związane m.in. z alkoholem czy przemocą, w formie poradnictwa, edukacji, pomocy specjalistycznej.

Tabela nr 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

L.p.	Działania	Realizator zadania	Przewidywany termin realizacji zadania	Szacunkowe koszty w zł.	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1.	Wspieranie działań placówek leczenia odwykowego poprzez m.in. finansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin, które nie są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia	Urząd Miasta, Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, inne podmioty	cały rok	65.000	3.3.pkt.1,5 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
2.	Obsługa administracyjna Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: a) ustalanie i wypłata wynagrodzenia członków Komisji za realizację zadań wynikających z Ustawy	Urząd Miasta, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, inne podmioty	cały rok	a) 80.000	3.1.1. Edukacja Zdrowotna

	z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym finansowanie przeprowadzanych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, dyżurów członków MKRPA. Finansowanie kosztów biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia b) ponoszenie opłat sądowych za wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe			b) 6.000	
3.	Prowadzenie poradnictwa i pomocy m.in. psychologicznej osobom potrzebującym m.in. z powodu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez działalność m.in. psychologów i terapeutów np. w: Poradnii Rodzinnej	Organizacje pozarządowe, inne podmioty	cały rok	30.000	3.3.pkt.5,6,7 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa 3.2.2. Profilaktyka selektywna 3.2.3. Profilaktyka wskazująca
4.	Wspieranie działalności środowisk abstynenckich	Urząd Miasta, Organizacje pozarządowe, inne podmioty	cały rok	40.000	3.3.pkt.4 Redukcja szkód (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
5.	Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej- Punkt Pomocy Kryzysowej	cały rok	Koszty obsługi pokrywane ze środków MOPS	3.3. pkt 5,6,7 Redukcja szkód (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa

Wskaźniki monitoringu:

Ad.1.

- Liczba osób objętych programami leczenia.

Ad.2.

- Liczba przeprowadzonych posiedzeń MKRPA,

- Liczba osób zgłoszonych do MKRPA,

- Liczba osób, z którymi członkowie MKRPA przeprowadzili rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w związku z nadużywaniem alkoholu,

- Liczba osób skierowanych do Sądu Rejonowego w przedmiocie postępowania leczenia odwykowego.

Ad. 3.

- Liczba osób korzystających z porad w Poradni Rodzinnej.

Ad.4.

- Liczba osób korzystających z oferty środowisk abstynenckich,

- Liczba osób korzystających z Dyżurów Konsultacyjnych.

Ad.5.

- Liczba wszczętych postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta”,

- Liczba osób doznających przemocy w ramach procedury „Niebieska Karta”.

3.2 ZADANIE: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo- rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cel: edukowanie, uświadamianie, kształtowanie prawidłowych postaw i zdolności do dokonywania wyborów wśród dzieci, młodzieży, społeczności w zakresie rozwiązywania problemów m.in. alkoholowych.

Tabela nr 2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej

L.p.	Sposób realizacji zadania	Realizator zadania	Przewidywany termin realizacji zadania	Szacunkowe koszty w zł.	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1.	Realizacja programów edukacyjnych, profilaktycznych oraz rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach, z zakresu problemu uzależnień dla dzieci i młodzieży	Urząd Miasta, szkoły, organizacje pozarządowe, inne podmioty	wg potrzeb	89.900	3.2.1. pkt 1. Profilaktyka uniwersalna 3.1.1. Edukacja zdrowotna
2.	Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia, w szczególności poprzez:	Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Szkoły,	wg potrzeb		3.1.1. Edukacja Zdrowotna 3.2.1. Profilaktyka uniwersalna 3.2.2.

	a) działania edukacyjno-profilaktyczne dla dzieci młodzieży, dorosłych wraz z elementami sportowo-rekreacyjnymi b) finansowanie profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych z terenu Gminy Brzeg c) organizacja wypoczynku zimowego i letniego (np. kolonie, półkolonie) wraz z realizacją programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych z terenu Gminy Brzeg	Organizacje pozarządowe, inne podmioty		a) 53.000 b) 105.000 c) 181.000	Profilaktyka selektywna 3.2.3. Profilaktyka wskazująca
3.	Podjęmowanie, w tym wraz z innymi podmiotami, przedsięwzięć mających na celu promocję zdrowego stylu życia i edukację społeczną w zakresie promowania życia bez nałogów (np. kampanie informacyjno-edukacyjne (plakaty, ulotki, billboardy), edukacja prawna, konferencje, spoty radiowe, inne)	Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej- Punkt Pomocy Kryzysowej, Organizacje pozarządowe, inne podmioty	wg potrzeb	50.000	3.1.1. Edukacja Zdrowotna
4.	Stworzenie warunków do pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym celem zainicjowania działalności placówki wsparcia dziennego prowadzonej w formie opiekuńczej	Urząd Miasta, Organizacje pozarządowe	wg potrzeb	25.000	3.2.2. pkt. 2 Profilaktyka selektywna

Wskaźniki monitoringu:

Ad.1.

- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, w tym rekomendowanych programów profilaktycznych, kampanii, warsztatów itp. skierowanych do dzieci i młodzieży,
- Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach.

Ad.2.

- a) Liczba działań edukacyjno- profilaktycznych z elementami sportowo- rekreacyjnymi,
- a) Liczba dzieci, młodzieży, dorosłych uczestniczących w działaniach edukacyjno- profilaktycznych wraz z elementami sportowo-rekreacyjnymi.
- b) Liczba działań w zakresie finansowania profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych,
- b) Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w profilaktycznych zajęciach pozalekcyjnych.
- c) Liczba działań w zakresie finansowania wypoczynku zimowego i letniego z elementami programów profilaktycznych.
- c) Liczba dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.

Ad.3.

- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych, spotów radiowych, konferencji, itp.

Ad.4.

- Liczba dofinansowywanych placówek wsparcia dziennego.

3.3 ZADANIE: Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych.

Cel: zaangażowanie instytucji, organizacji i osób zajmującymi się problematyką uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 3. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych

L.p.	Sposób realizacji zadania	Realizator zadania	Przewidywany termin realizacji zadania	Szacunkowe koszty w zł.	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1.	Organizacja i dofinansowanie szkoleń, seminariów, konferencji, itp. osobom, które realizują zadania określone w Programie np. nauczycielom, pedagogom szkolnym, pracownikom socjalnym, w tym finansowanie superwizji pracowników MOPS, pracowników merytorycznym BSSiZ, członkom Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej- Punkt Pomocy Kryzysowej Szkoły, inne podmioty	wg potrzeb	17.330	3.1.2. Szkolenie kadr

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba zrealizowanych szkoleń.
2. Liczba przeszkolonych osób zaangażowanych w realizację zadań z zakresu profilaktyki.

3.4 ZADANIE: Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących zakazu reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel: przeciwdziałanie i eliminowanie przypadków naruszeń prawa związanych ze sprzedażą i podawaniem napojów alkoholowych.

Tabela nr 4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

L.p.	Sposób realizacji zadania	Realizator zadania	Przewidywany termin realizacji zadania	Szacunkowe koszty w zł.	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1.	Prowadzenie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników merytorycznych Urzędu Miasta kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz podejmowanie stosownych interwencji w przypadku ujawnienia przypadków naruszenia przepisów ustawy	Urząd Miasta, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	cały rok	Koszty ujęte w tabeli nr 1 pkt.2a- finansowanie przeprowadzanych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	3.1.3. pkt 1,2 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisję powołuje Zarządzeniem Burmistrz Brzegu, który jest organem podejmującym przede wszystkim czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

I. Zadania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Komisji należy, m.in.:

- przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego,
- przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi mających na celu dobrowolne poddanie się terapii,
- prowadzenie dokumentacji związanej z procedurą zobowiązania do leczenia odwykowego i przekazywanie jej do właściwości sądu,
- wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miasta, lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- współudział w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Brzegu i grup roboczych,
- opiniowanie merytoryczne wniosków w sprawach realizacji działań i programów profilaktycznych związanych z udzieleniem wsparcia finansowego kierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- opiniowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów, Alkoholowych corocznie, jak również innych dokumentów związanych z realizacją programu,
- opiniowanie projektu preliminarza wydatków na realizację zadań wynikających z gminnego programu.

Procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się na podstawie art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: „Osoby, które w związku z

nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego”. Zobowiązanie nie ma charakteru przymusu prawnego. Przymus stosowany jest na etapie doprowadzenia osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę w sądzie i do placówki leczenia uzależnienia od alkoholu celem podjęcia terapii, jeśli osoba ta odmawia współpracy. Nie ma jednak możliwości prawnych zatrzymania pacjenta w placówce wbrew jego woli.

W skład Miejskiej Komisji wchodzi przede wszystkim przedstawiciele służb i instytucji, którzy w swojej pracy spotykają się z problemami związanymi z alkoholem.

W skład Komisji wchodzi 9 członków w tym :

1. Przewodniczący Komisji,
2. Zastępca Przewodniczącego,
3. Sekretarz Komisji,
4. Członkowie w ilości 6 osób.

II. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzegu

Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów, w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej:

1. przewodniczącemu Komisji w wysokości 13% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za udział w posiedzeniu,
2. zastępcy przewodniczącego Komisji w wysokości 11% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za udział w posiedzeniu,
3. członkom Komisji w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za udział w posiedzeniu,
4. sekretarzowi Komisji w wysokości 13% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za udział w posiedzeniu,
5. Wynagrodzenie za kontrolę 1 punktu sprzedaży w wysokości: 50,00 zł., dla członka uczestniczącego w kontroli.
6. Wynagrodzenie za pełnienie dyżuru w wymiarze 2 godzin dla członka uczestniczącego w wysokości 120 zł.

Wynagrodzenie naliczane i wypłacane jest do 10-go dnia po upływie miesiąca kalendarzowego na podstawie listy obecności. Organizowaniem działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się Biuro Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Brzegu. Członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, powołuje i odwołuje Burmistrz.

ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych ujętych w planie rzeczowo-finansowym w dziale 851- ochrona zdrowia, w rozdziale 85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi. Finansowanie niniejszego Programu będzie dokonywane z rocznych opłat za wydawanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Realizacja zadań może być ponadto finansowana z innych dochodów własnych gminy. Ponadto pokrycie wydatków związanych z realizacją Programu mogą stanowić środki pozabudżetowe.

Plan rzeczowo- finansowy wydatków na rok 2020 wynosi: 820.000 zł oraz niewykorzystane środki finansowe z lat ubiegłych, tj. 114.230 zł co daje łączną kwotę: 934.230 zł, w tym:

- 742.230 zł- środki finansowe przeznaczone na realizację zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wydatkowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 192.000 zł- środki finansowe przeznaczone na realizację przeciwdziałania narkomanii w ramach Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brzeg na lata 2016-2020, przyjętego uchwałą NR XVI/143/16 Rady Miejskiej Brzegu z dnia 29 stycznia 2016 r.

Podział środków finansowych w wysokości: 192.000 zł, zaplanowanych w ramach Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020	
Działania zaplanowane do realizacji przez Biuro Spraw Społecznych i Zdrowia w kwocie: 127.000 zł: - 60.000 zł: udzielanie dotacji celowych fundacjom/stowarzyszeniom z przeznaczeniem na realizację programów profilaktycznych, w tym rekomendowanych programów dla dzieci i młodzieży, - 51.000 zł: prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, - 16.000 zł: Program Rodzina pn.: „Szkoła dla rodziców i wychowawców”.	Działania zaplanowane do realizacji przez Punkt Pomocy Kryzysowej działający przy MOPS w Brzegu w kwocie: 65.000 zł. z przeznaczeniem na zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Przesunięcia środków finansowych pomiędzy zadaniami w ramach Programu nie skutkują koniecznością dokonywania zmian w uchwale w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i kadrowe. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 jest Biuro Spraw Społecznych i Zdrowia wraz z instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi w Gminie Brzeg zadania mieszczące się w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Tabela nr 2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej

Tabela nr 3. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych

Tabela nr 4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Uzasadnienie
Uchwały Nr XV/172/19
Rady Miejskiej Brzegu
z dnia 28 listopada 2019 r.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. W myśl ww. ustawy został opracowany gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalany corocznie przez radę gminy.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. Określa lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy. Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców gminy Brzeg ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób z grup ryzyka, dzieci i młodzieży, a także osób zajmujących się problemami alkoholowymi zawodowo. Środki na realizację tych zadań pozyskiwane są z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy opracowany na dany rok.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Brzeg na rok 2020 jest zasadne.